

Initiativärende om en överförmyndares tillsyn över ett förmynderskap

Initiativet m.m.

Vid en inspektion av Överförmyndaren i Gotlands kommun den 5–7 september och den 3–5 oktober 2005 beslutade jag, med anledning av vissa iakttagelser i ett av överförmyndarens ärenden, att fortsätta granskningen inom ramen för ett initiativärende.

Föredraganden i ärendet upprättade en promemoria med i huvudsak följande innehåll.

Vid granskningen av överförmyndarens akt avseende AA framkom följande. Den 10 februari 2000 beslutade Gotlands tingsrätt att enligt 10 kap. 5 § föräldrabalken förordna förmyndare för AA. Till förmyndare utsågs makarna BB och CC, hos vilka AA vid tidpunkten var familjehemsplacerad. Såvitt framgår av akten lämnade de förordnade förmyndarna inte någon förteckning över den egendom som de förvaltade till överförmyndaren. Inte heller lämnades några årsräkningar eller någon slutredovisning in till överförmyndaren. Däremot gav överförmyndaren genom ett beslut den 10 maj 2000 de förordnade förmyndarna tillstånd att placera om AA:s tillgångar. AA blev 18 år den 22 mars 2004.

Den 28 juni 2005 anordnade Gotlands tingsrätt godmanskap för AA. Till god man förordnades BB .

Utredning

Ärendet remitterades till Överförmyndaren i Gotlands kommun för yttrande över de omständigheter som hade redovisats i promemorian. Överförmyndaren DD anförde i sitt remissvar följande.

Innan BB och CC förordnades som förmyndare hade AA en förordnad förmyndare enligt 10 kap. 5 § föräldrabalken vid namn EE. EE bevakade AA:s rätt i samband med bouppteckning. AA erhöll sedan utbetalning av tjänstegrupplivförsäkring med 309 400 kr. Pengarna sattes in på överförmyndarsparrat konto i Föreningssparbanken.

I samband med JO:s inspektion av Överförmyndaren i Gotlands kommun 2005 uppdagades att överförmyndaren brustit i handläggning/bevakning av omyndigas medel. Ärendet AA kan hänvisas till dessa. Översyn av akter gällande omyndiga har genomförts och dessa ärenden är numera korrekta.

Dåvarande överförmyndare har godkänt omplacering av medel men ej uppmärksammat att begäran om förteckning bort begäras. Omplacering av medel godkändes med förbehåll att överförmyndarspärren skulle kvarstå och att placering icke fick ske i högriskkonton/fonder, vilket dåvarande förmyndare och sedermera god man BB är införstådd med. Det har således aldrig varit någon risk för oegentligheter gällande AA:s kapital.

Bedömning

Bestämmelser om förordnade förmyndares vård av egendom finns i 14 kap. föräldrabalken. Förordnade förmyndare skall inom två månader efter förordnandet lämna en förteckning till överförmyndaren över den egendom som de förvaltar (1 §). De skall vidare före den 1 mars varje år i en årsräkning till överförmyndaren redogöra för förvaltningen under föregående år av egendom som har stått under deras förvaltning (15 §). När en förordnad förmyndares uppdrag upphör, skall han eller hon genast lämna över de förvaltade tillgångarna till den enskilde eller, om någon annan skall överta förvaltningen, till denna person (22 §).

I överförmyndarens tillsyn över förordnade förmyndare ingår att granska deras verksamhet med ledning av de förteckningar, årsräkningar, sluträkningar samt andra handlingar och uppgifter angående förvaltningen som har lämnats (16 kap. 3 § föräldrabalken).

Överförmyndaren har i förevarande fall försummat att se till att förmyndarna lämnat in förteckning, årsräkningar och sluträkning. Det framstår som särskilt anmärkningsvärt att det har kunnat gå flera år utan att hon uppmärksammat att samtliga redovisningshandlingar saknats. Det är uppenbart, vilket jag för övrigt även kunde konstatera vid min inspektion under hösten 2005, att myndigheten inte har fungerande bevakningsrutiner i detta hänseende.

Överförmyndarens försummelse har medfört att AA inte kunnat fortlöpande granska förmyndarnas förvaltning och bevaka sin rätt bl.a. på det sätt som anges i 12 kap. 14 och 15 §§ föräldrabalken.

För sin handläggning av ärendet förtjänar överförmyndaren allvarlig kritik.